

Urad Vlade RS za komuniciranje

gp.ukom@gov.si

Številka: 010-399/2017/2

Datum: 4. 1. 2018

ZADEVA: Predlagam. vladi predlog št. 8784-319: Kršenje zakona javnih uslužbencev

ZVEZA: Vaš elektronski dopis z dne 29. 12. 2017

Iz vsebine prejetega predloga št. 8784-319, ki se nanaša na kršenje zakona javnih uslužbencev, izhaja predlog predlagatelja za uvedbo novega zakona, ki bo kršenje zakona javnih uslužbencev strogo sankcioniral. Po mnenju predlagatelja javne uslužbenke na občinah, inšpektoratih ipd., kateri z namenom okoristiti sebe ali koga poznanega kršijo zakon in povzročajo škodo drugim ljudem, državi ali podjetjem, sedaj nihče ne sankcionira. Predlagatelj predlaga, da se javne uslužbenke sankcionira z visoko kaznijo nad 1.000,00 evrov, če pa uslužbenec dokazano večkrat krši zakon, naj se ga takoj odpusti z delovnega mesta iz krivdnih razlogov.

Uvodoma pojasnjujemo, da so obveznosti iz delovnega razmerja javnega uslužbenca opredeljene predvsem v dveh sistemskih zakonih, in sicer Zakonu o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07–UPB3, 65/08, 69/08-ZTFI-A, 69/08-ZZavar-E, 74/09 Odl.US: U-I-136/07-13 in 40/12-ZUJF, v nadaljevanju ZJU), ki ureja delovna razmerja v državnih organih¹ in upravah lokalnih skupnosti, in Zakonu o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16 in 15/17 – odl. US, v nadaljevanju ZDR-1), ki ureja delovna razmerja v ostalih subjektih javnega sektorja. Prav tako je treba upoštevati, da tako v državnih organih in občinah, kot tudi v drugih subjektih javnega sektorja (javni zavodi, javne agencije, javni skladi) veljajo še področni zakoni, ki tudi urejajo delovna razmerja javnih uslužbencev.

Za javne uslužbenke veljajo določene posebnosti zaradi narave dela, ki ga opravljajo. S svojim delom javni uslužbenci uresničujejo javni interes in za njihovo delo se porabljajo javna sredstva. Javni uslužbenec izvršuje javne naloge zaradi zadovoljevanja javnega interesa, kar mora upoštevati pri opravljanju svojega dela. Obveznosti javnih uslužbencev so po ZJU opredeljene tako, da je predvsem poudarjena strokovnost, etičnost, pravilnost in smotrnost dela javnega uslužbenca, pri čemer v zvezi s predlogom št. 8784-319 izpostavljam predvsem naslednji načeli sistema javnih uslužbencev:

- **načelo odgovornosti za rezultate** (13. člen ZJU), po katerem javni uslužbenec odgovarja za kvalitetno, hitro in učinkovito izvrševanje zaupanih javnih nalog;

¹ V skladu s 1. točko 6. člena ZJU je državni organ organ državne uprave (ministrstvo, organ v sestavi ministrstva, vladna služba in upravna enota) in drug državni organ (Državni zbor, Državni svet, Ustavno sodišče, Računsko sodišče, Varuh človekovih pravic, pravosodni organ in drug državni organ, ki ni organ državne uprave).

- **načelo dobrega gospodarja** (14. člen ZJU), na podlagi katere mora javni uslužbenec javna sredstva uporabljati gospodarno in učinkovito, s ciljem doseganja najboljših rezultatov ob enakih stroških oziroma enakih rezultatov ob najnižjih stroških.

V zvezi s predlogom predlagatelja je treba upoštevati, da je odgovornost za zakonito in smotrno delovanje javnih uslužbencev v naši pravni ureditvi že urejena (disciplinsko, kazensko in materialno). Vsi javni uslužbenci so v skladu z veljavno ureditvijo v določenih primerih že sedaj lahko poklicani na odgovornost oziroma so ustrezno sankcionirani. Zakonodaja omogoča, da se ob ugotovljenih kršitvah pri opravljanju dela javnih uslužbencev uveljavijo tudi sankcije, ki jih zakonodaja daje za te primere na voljo, in sicer uveljavljanje disciplinske, odškodninske in kazenske odgovornosti.

Glede **disciplinske odgovornosti** se za javne uslužbence uporabljajo določbe Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 35/05 – uradno prečiščeno besedilo) o disciplinski odgovornosti (XVII. Poglavje), kjer je med drugim kot težja disciplinska kršitev na primer opredeljeno nezakonito ali nenamensko razpolaganje z javnimi sredstvi. Disciplinska ukrepa, s katerima je možno sankcionirati javne uslužbence za disciplinske kršitve, sta opomin in denarna kazen.

Javni uslužbenec lahko poleg disciplinske odgovornosti odgovarja tudi za **prekršek in kaznivo dejanje**. Vse te odgovornosti ne izključujejo disciplinske odgovornosti. Kazenski zakonik (KZ-1) v šestindvajsetem poglavju določa »Kazniva dejanja zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva«, ki se nanašajo na naslednja kazniva dejanja uradnih oseb oziroma javnih uslužbencev: Zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic (257. člen); Oškodovanje javnih sredstev (257.a člen); Nevestno delo v službi (258. člen); Ponareditev ali uničenje uradne listine, knjige, spisa ali arhivskega gradiva (259. člen); Izdaja tajnih podatkov (260. člen); Jemanje podkupnine (261. člen); Dajanje podkupnine (262. člen); Sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje (263. člen); Dajanje daril za nezakonito posredovanje (264. člen); Kršitev človeškega dostojanstva z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic (266. člen); Izsiljevanje izjave (267. člen) in Protipravna prilastitev stvari ob preiskavi ali izvršbi (268. člen). Kazenska odgovornost se ugotavlja pred kazenskim sodiščem. Kazensko sodišče mora oškodovancu omogočiti uveljavitev tudi civilnopravnega odškodninskega zahtevka znotraj kazenskega postopka oziroma ga napotiti na pravdo, kjer uveljavlja odškodnino po OZ in Zakonu o pravnem postopku (ZPP) pred civilnim sodiščem.

Če ima kršitev delovnih obveznosti javnega uslužbenca vse znake kaznivega dejanja, delodajalec lahko javnemu uslužbencu izredno odpove pogodbo o zaposlitvi. Nadalje delodajalec odpove pogodbo o zaposlitvi javnemu uslužbencu, za katerega se ugotovi, da je nesposoben za svoj položaj oziroma za svoje delovno mesto. Javni uslužbenec je na podlagi 159. člena ZJU nesposoben za svoje delovno mesto, če ne dosega pričakovanih delovnih rezultatov. Šteje se, da javni uslužbenec ne dosega pričakovanih delovnih rezultatov, če ne opravlja dela v določenih ali dogovorjenih rokih oziroma naloženega dela ne opravlja strokovno in kakovostno.

Odškodninska odgovornost javnih uslužbencev, zaposlenih v državnih organih in upravah samoupravnih lokalnih skupnosti je posebej urejena v ZJU (od 135. do 140. člena). Za izplačano odškodnino za škodo, ki jo je javni uslužbenec na delu ali v zvezi z delom naklepno ali iz hude malomarnosti povzročil tretji osebi, uveljavlja delodajalec, ki je škodo izplačal, regresni zahtevek za poplačilo celotne izplačane odškodnine. Če bi škodo povzročil inšpektor, pa velja še Zakon o inšpekcijskem nadzoru. Za javne uslužbence, ki so zaposleni v javnih agencijah, javnih skladih, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih, drugih osebah javnega prava, če so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti, pa se uporabljajo določila ZDR-1 o odškodninski odgovornosti.

Glede na vse navedeno je v zvezi s prejetim predlogom št. 8784-319 mogoče ugotoviti, da veljavna pravna ureditev že sedaj omogoča, da se ob morebitnih ugotovljenih nepravilnostih pri izpolnjevanju delovnih obveznosti javnega uslužbenca po potrebi uvede in izpelje ustrezen postopek (postopek ugotavljanja nesposobnosti, disciplinski, odškodninski ali kazenski postopek) ter ugotovi njegova odgovornost. Nadaljnja obravnava predloga št. 8784-319 ni

potrebna, saj obstoječa zakonodaja že predvideva različne vrste odgovornosti javnih uslužbencev ter omogoča tudi ustrezno ukrepanje predstojnikov v primeru neprimernega, nevestnega ali nezakonitega dela javnih uslužbencev. V skladu z uslužbensko zakonodajo je namreč predstojnik tisti, ki vodi delo organa, ki je odgovoren za organizacijo delovnega procesa v organu, ki ga vodi in ki tudi odloča o pravicah in obveznostih iz delovnega razmerja javnih uslužbencev.

S spoštovanjem,

mag. Ksenija KLAMPFER
DRŽAVNA SEKRETARKA